

РОЛЬ ПРАКТИЧНОГО МЕТОДУ У ФОРМУВАННІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 10 КЛАСУ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ

І.А. Лобода

Полтавський педагогічний університет ім. В.Г.Короленка

У процесі навчання все активніше запроваджується компетентнісний підхід, головним завданням якого є підготовка дітей, до життя в сучасному світі, який постійно розвивається і змушує нас крокувати з ним в одну ногу.

Компетентність – набута у процесі навчання інтегрована здатність учня, що складається із знань, умінь, досвіду, цінностей і ставлення, що можуть цілісно реалізовуватися на практиці [1].

Міністерство освіти і науки розробило одинадцять ключових компетентностей НУШ, які ґрунтуються на «Рекомендаціях Європейського парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя».

У наш час важливу увагу приділяють саме здоров'язбережувальній компетентності. Особливо в період війни та постійних карантинів, пов'язаних з коронавірусною інфекцією, коли учні постійно піддаються стресу, змушені навчатися дистанційно, годинами сидючи за екранами різних гаджетів, тому відбувається надмірне навантаження на дитячий організм. І тут постає важлива місія педагога, яка спрямована на підтримку психічного, фізичного та соціального благополуччя дітей. Для цього Міністерство охорони здоров'я розробило ряд постанов, наказів та інструктивно-методичних рекомендацій щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2023/2024 навчальному році.

Згідно з Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти здоров'язбережувальна компетентність – здатність учня застосовувати в умовах конкретної ситуації сукупність здоров'язбережувальних компетенцій, дбайливо ставитися до власного здоров'я та здоров'я інших людей [1].

Шляхом впровадження здоров'язбережувальних технологій в навчальний процес дозволяє зберегти наявний фізичний стан учнів, сформувати вищий рівень їхнього здоров'я, навичок здорового способу життя, прогнозувати можливі зміни здоров'я та проводити відповідні психолого-педагогічні та реабілітаційні заходи.

Враховуючи вікові особливості розвитку учнів 10 класу Наукового ліцею №3 Полтавської міської ради, на нашу думку, для ефективного формування здоров'язберігаючих компетентностей на уроках біології доцільно використовувати специфічні методи здоров'язберігаючих технологій, а саме:

- практичний метод;
- ситуативний метод.

Практичні методи використовують для безпосереднього пізнання дійсності, поглиблення знань, формування вмінь і навичок, передбачають різні види діяльності учнів і вчителя, але потребують великої самостійності учнів у навчанні. До них належать лабораторні, практичні, графічні, дослідні роботи [2].

Проектна діяльність підвищує ефективність викладання біології. В процесі науково-дослідної діяльності в учнів розвивається уява, спостережливість, кмітливість, а також пробуджується інтерес до самого предмета.

Специфічні методи можна застосовувати на уроках біології під час вивчення таких тем: «Обмін речовин і перетворення енергії», «Роль вірусів у природі й житті людини», «Прокаріотичні організми: бактерії», «Раціональне харчування – основа нормального обміну речовин», «Негативний вплив на обмін речовин чужорідних сполук та їх знешкодження в організмі людини», «Обмін речовин в організмі людини» та ін.

Особливо цікавою для вивчення учнів є травна система людини, де діти знайомляться зі складом харчових продуктів, їх енергетичною цінністю, з енергетичними потребами людини. Під час уроку, доцільно звернути увагу учнів на необхідність своєчасного і збалансованого харчування, пояснити необхідність дотримання основних гігієнічних вимог. Для учнів 10 класу з власного досвіду було запропоновано та проведено проектну роботу у вигляді простого дослідження. Зокрема, учні мали можливість дослідити біологічні процеси, опустивши шматочок курячої печінки в кока-колу і проаналізувати побачене.

Таким чином, вони навчаються складати меню з врахуванням вимог до здорового харчування, отримати необхідні відомості про фізіологічні процеси тощо. Результати роботи учні подали представили у вигляді презентації.

Результатом використання таких методів здоров'язберігаючих технологій є ефективне формування здоров'язбережувальних компетентностей. Також покращився рівень початкових досягнень з предмету. Збільшилась кількість учнів, які стали учасниками учнівських наукових конференцій, конкурсу-захисту МАН.

Таким чином, працюючи над різноманітними проектами, які направлені на профілактику шкідливих звичок та ведучи просвітницько-пропагандистську роботу серед підлітків, спостерігається підвищення мотивації молоді до здорового способу життя.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» від 23 листопада 2011 р. № 1392. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>
2. Практичні методи навчання. StudFiles. URL: <https://studfile.net/preview/2425681/page:47>